

Muzeul și Instruirea Politicului

Dr. Aurel CHIRIAC

Între 1980 și 1989, după cum bine o știm, încă, o parte dintre muzeografi, s-a dorit, de către puterea de atunci, să se transforme muzeul într-o instituție culturală servind promovării „singurei” ideologii cu față „umană” dintre câte au existat vreodată. Metodele de „angajare ideologică” au fost diverse, de la obligativitatea încadrării unor activiști de partid care să servească pretențiilor de acest fel, la impunerea unui punct de vedere unic asupra expozițiilor de bază ale secțiilor de istorie, unde se puteau vizualiza doar faptele ce serveau ideilor la modă în istoriografie, dictate de conducătorul suprem, până la politica de anulare a rostului specialistului de muzeu. În cazul din urmă, o metodă a fost și aceea prin care timp de 10 ani aceștia au trebuit să supraviețuiască prin autofinanțare, scopul imediat și de durată fiind imposibilitatea de a beneficia de un confort existențial și de muncă normal.

Dincolo de această realitate, care ne-a marcat pe fiecare dintre noi, mai mult sau mai puțin, în comportament și mentalitate, nu trebuie să se rămână cu impresia că muzeografia au acceptat acest destin. Dimpotrivă, în ciuda opreliștilor ideologice anihilante la un moment dat, muzeografia au continuat să salveze patrimoniul aflat în depozite sau pe teren, să cerceteze faptul de cultură și civilizație circumscrise spațiului României, aducând contribuții de necontestat. De altfel, imediat după 1990 - credem că o statistică în acest sens ar fi mai mult decât revelatoare -, specialiștii muzeelor au tipărit constant rezultatele cercetărilor științifice întreprinse pe diverse perioade de timp, au fost implicați în variate activități culturale și științifice naționale și internaționale.

Din 1990 și până acum, o serie de muzeografi s-au afirmat politic, într-un număr relativ mare, dacă luăm în considerare categoria socio-profesională, devenind parlamentari sau demnitari cu funcții însemnate. Spre meritul lor, aproape al tuturor celor ce și-au asumat o astfel de cale, au respectat principiul că muzeul este o instituție ce servește comunității, care trebuie să rămână în afara jocului politic al prezentului și viitorului, nu și-au făcut un scop în sine din a-l transforma într-o trambulină servind intereselor de o clipă ale partidului ce îl reprezentau. Este, însă, tot atât de adevărat că unii au uitat de colegi, de nevoia de consolidare a statutului instituției prin urgentarea legislației specifică muzeelor, de legea patrimoniului imobil și mobil, singura în măsură să contureze cadrul definitiv în ceea ce privește protejarea și

EDITORIAL

circulația măturiiilor de cultură materială, de susținere în obținerea de resurse financiare suficiente desfășurării pe de o parte a muncii specifice, iar, pe de altă parte, în rezolvarea salarizării, știut fiind că muzeografia a fost marginalizată mereu în acest sens.

Aducând în discuție problemele de deontologie profesională și morală, am făcut-o pentru că avem convingerea - ne-au demonstrat cei 10 ani de libertate, dar și de veșnică tranziție (!) - că atașamentul majorității muzeografilor, mai vechi - unii, de o viață - sau mai noi, față de profesiune este un adevăr de necontestat, benefic dacă ne gândim la ce înseamnă specialistul în acest domeniu, la faptul că în afara unor atitudini umane, ce sunt explicabile pentru o perioadă de descătușare totală a conștiințelor și caracterelor deopotrivă, instituția muzeală și-a consolidat poziția, devenind cel mai important complex cultural-științific al acestui sfârșit de mileniu, unde preocupările întru cercetare se interferează constant cu oferta cultural-expozițională și educativă.

Funcționarea muzeului nu poate sta sub semnul aleatorului și, mai ales, al jocului de orgoliu alimentat de insinuarea constantă a politicului. Este adevărat, o politică muzeală, ca și una patrimonială de altfel, trebuie să existe, concretizându-se într-o strategie dirijată spre studierea colecțiilor deținute, spre valorificarea științifică a acestora, prin materiale tipărite sau lucrări susținute la sesiuni științifice, simpozioane și congrese naționale și internaționale, prin expoziții relevante din perspectiva tematicii și a nivelului estetic. De asemenea, este necesară și impunerea nevoii de selecție și impunerea nevoii de selecție în angajarea oamenilor de muzeu, atâta vreme cât trebuie și vrem să avem un nucleu de specialiști de valoare, care să facă uitată părerea că aici a fost și este încă un loc calduț, unde nu se întâmplă nimic și unde mulți pot doar să își consume suficiența de licențiat.

Funcționarea muzeului nu trebuie însă să fie marcată de jocul politic, de servituți față de un partid. Fiecare dintre noi poate avea un crez politic, chiar să se înregimenteze politic, fără ca această din urmă calitate să greveze activitatea specifică din spațiul instituției. Acest statut nu poate acorda nimănui drepturi speciale și fără acoperire în datele funcționării unui muzeu, posibilitatea răzbunării fără scrupule, uneori, și a promovării unui clintelism veros în relație cu colegii și cu cei ce îl susțin.

Insinuarea politicului este o realitate ce s-a concretizat până acum doar în poziții singulare care, dacă vor fi acceptate și în continuare, pot degenera în lupte provocatoare de ură, în cele din urmă. Vrem să credem că muzeul, prin statut - Legea muzeelor, din câte știm, va sublinia apolitismul acestei instituții -, va rămâne, mereu, un spațiu unde obiectivitatea științifică și armonia spirituală vor trăi în bun respect.